

Budsjett 2026

Økonomi- og handlingsplan 2026-2029

Levanger kommune
Levangken tjelte

Kommunens ansatte yter tjenester fra *før* vugge til grav

Ca 2.500 mill

Omsetning hvert år

Over 1.700

Ansatte på jobb hver dag

20.826

Innbyggere som skal ha hjelp 24/7

Levanger kommune
Levangken tjelte

Tre av over 1.700 ansatte

Et samfunn i kontinuerlig endring

Vi jobber for et sterkt og velfungerende kommunesystem

Vi vil ha gode kommunale tjenester, små forskjeller og like muligheter i hele landet

Forventningsgapet

KS definerer "forventningsgapet" som gapet mellom det som forventes av kommuner og fylkeskommuner og det som er mulig å yte med de ressursene som er tilgjengelige.

Store omstillingsbehov framover

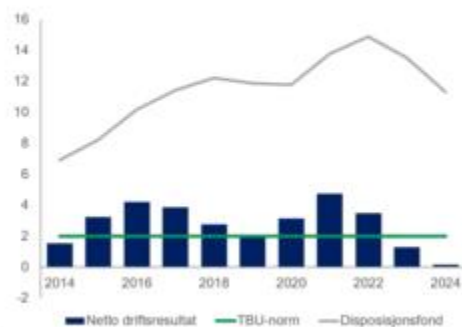

Vi blir færre barn og unge og flere eldre

Knapphet på arbeidskraft

KS Kommunalt og distriktdepartementet

Svake resultater i 2024, lysere utsikter for 2025

Fremdeles store disposisjonsfond, ca. 84 mrd. kroner

Svake resultater i 2024, 3 av 5 kommuner med negativt driftsresultat

Sterk inntektsvekst i 2025

Mindre statlig styring

- Kommunene har behov for mer handlingsfrihet for å omstille
- Kommunekommisjonen skal foreslå endringer i den statlige styringen

Summen av krav og oppgaver er ikke bærekraftig over tid

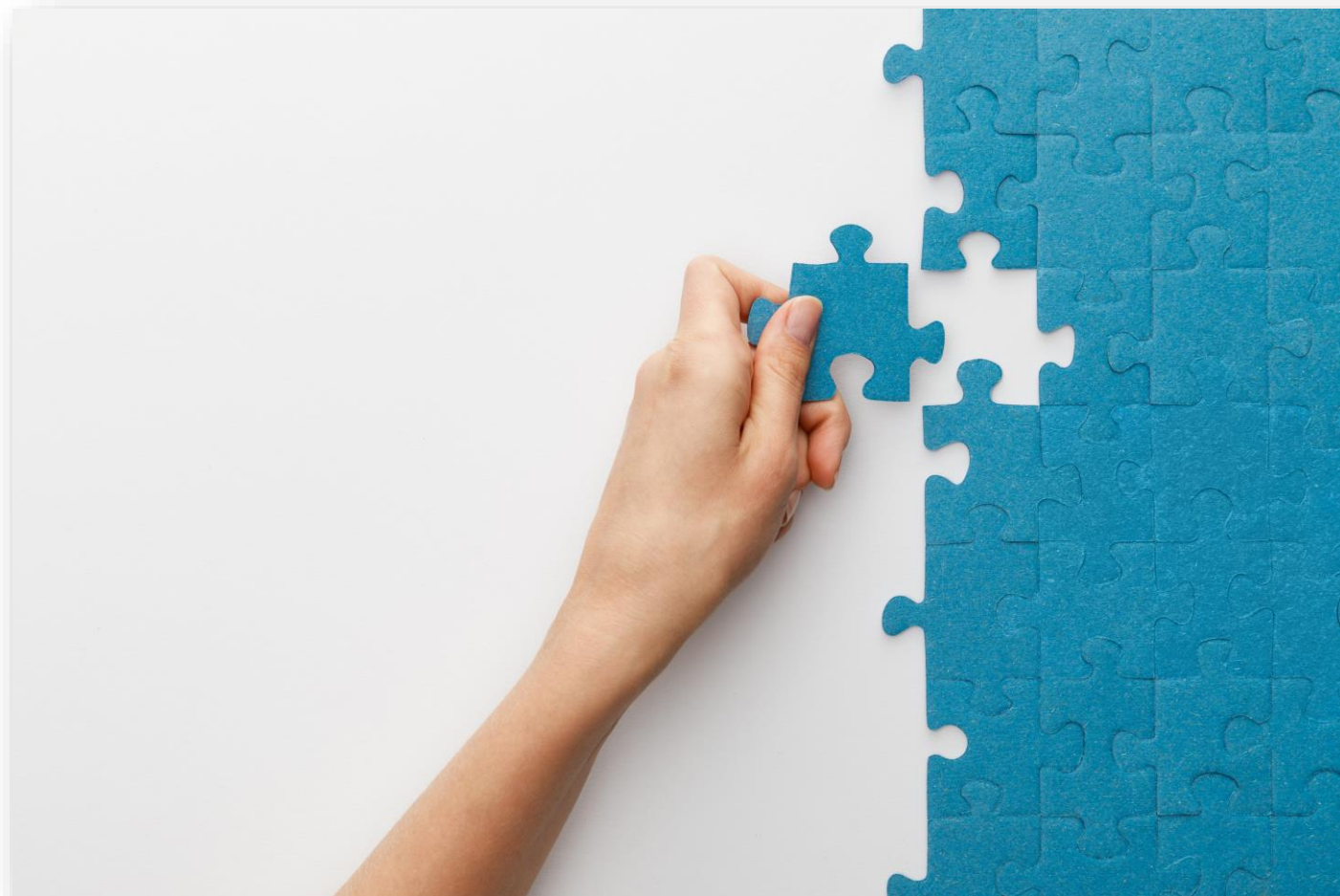
Sterkt og velfungerende kommunesystem

- Mer helhetlig og langsiktig interkommunalt samarbeid
- Virkemidler for kommunesammenslåing
- Utreder særskilt oppfølgingsordning

Levanger kommune
Levangken tjelte

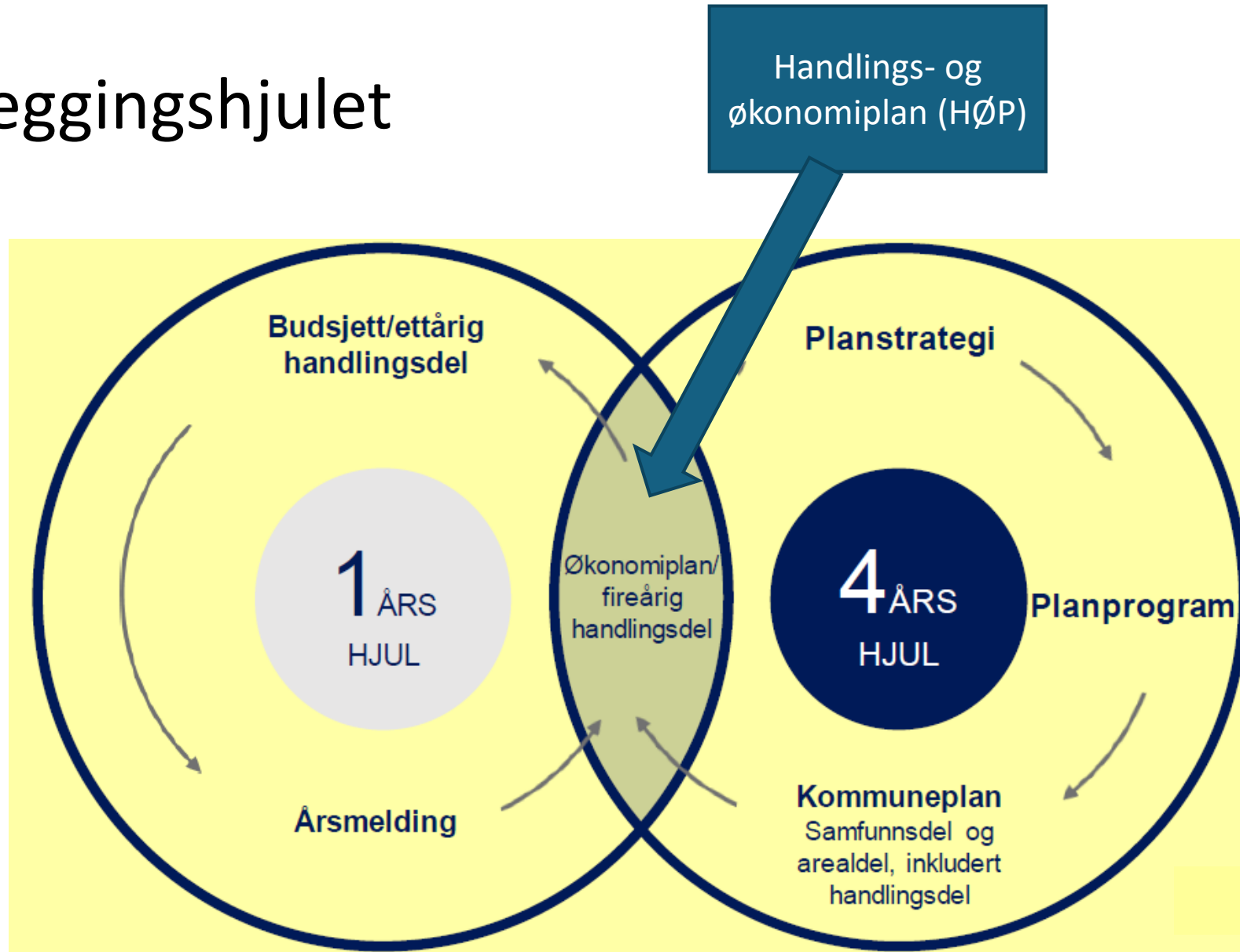
Hvordan henger det hele sammen?

Levanger kommune
Levangken tjjelte

Planleggingshjulet

Eller: Sagt på en annen måte

Kommunal styring skjer gjennom planverk(!)

Kommuneplanens samfunnsdel

- samordne mål, interesser og oppgaver
- fremme helhet
- ta stilling til samfunnsmessige behov og langsiktige utfordringer
- sette mål og strategier

Handlings- og økonomiplan (HØP) og budsjett

- vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier skal følges opp
- vise prioriteringer og bevilgninger innenfor økonomiske rammer
- vise planleggings- og samarbeidsoppgaver

Årsregnskap og årsberetning

- redegjøre bla for økonomisk utvikling, avvik mellom budsjett og regnskap og måloppnåelse

Levanger kommune
Levangken tjielte

Porteføljestyringen skjer gjennom Handlings- og økonomiplanen (HØP)

Styring av oppgaveporteføljen gjennom HØP

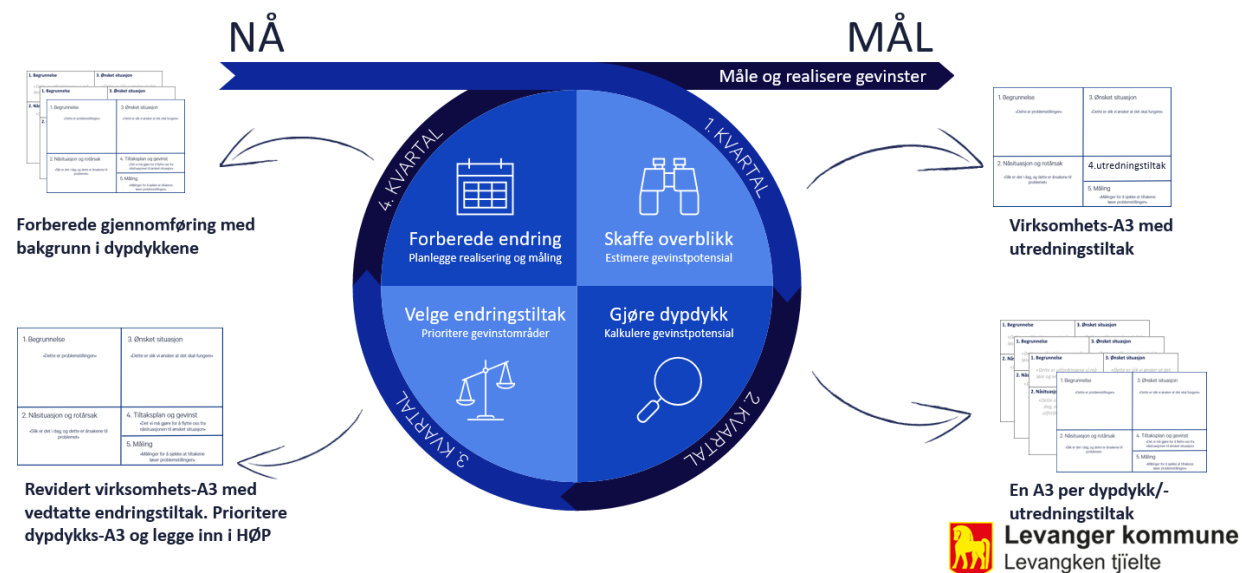
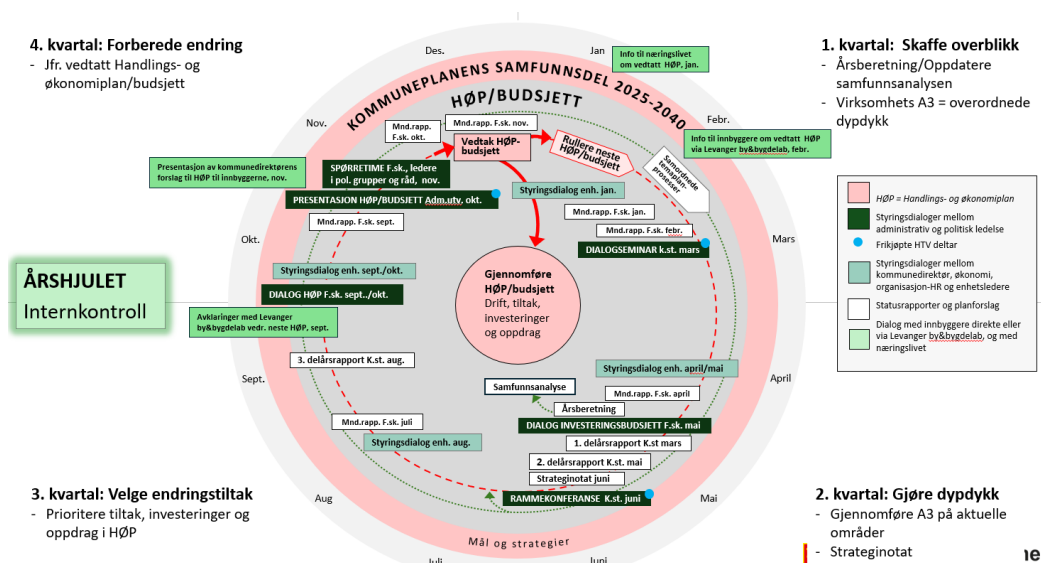

Derfor er det nødvendige at vi har en samlet oppgaveportefølje over tiltak, investeringer og oppdrag i HØPen

Levanger kommune
Levangken tjelte

Årshjul for virksomhetsstyring – våre styringsverktøy

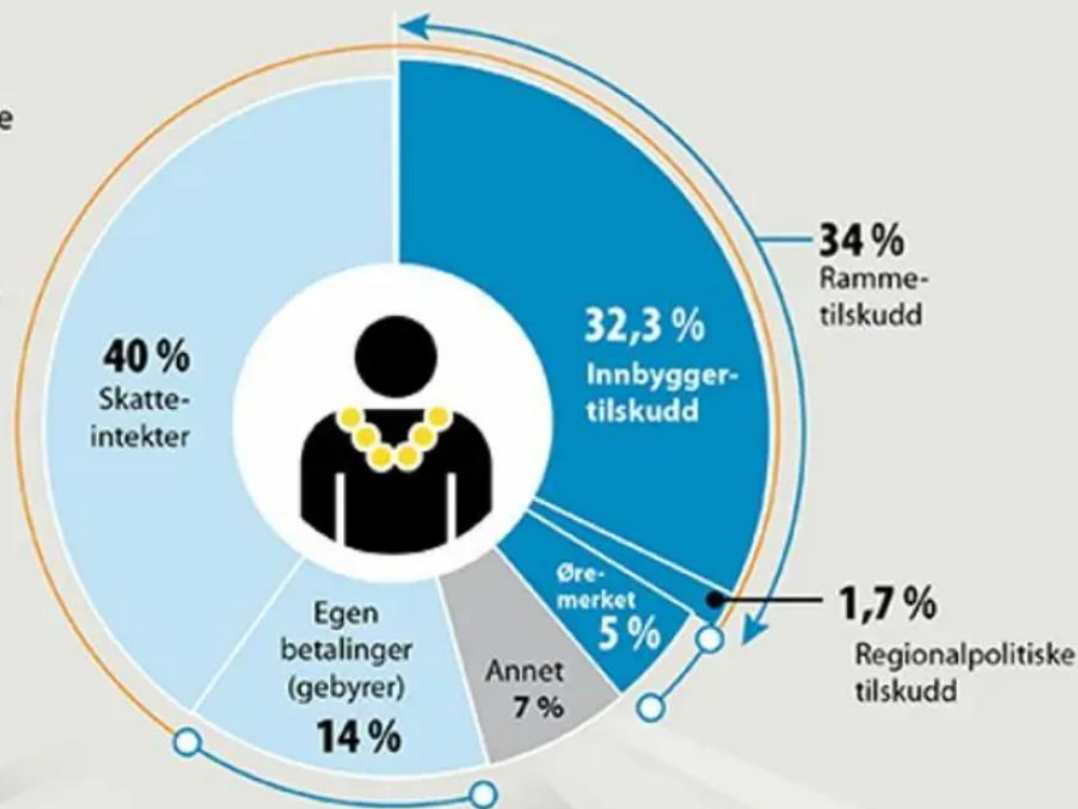

Slik får kommunene inntektene sine

FRIE INNTEKTER er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

RAMMETILSKUDET er penger som fordeles fra staten til kommunene.

- Fra innbyggerene
- Fra staten
- Frie inntekter
- Bundet

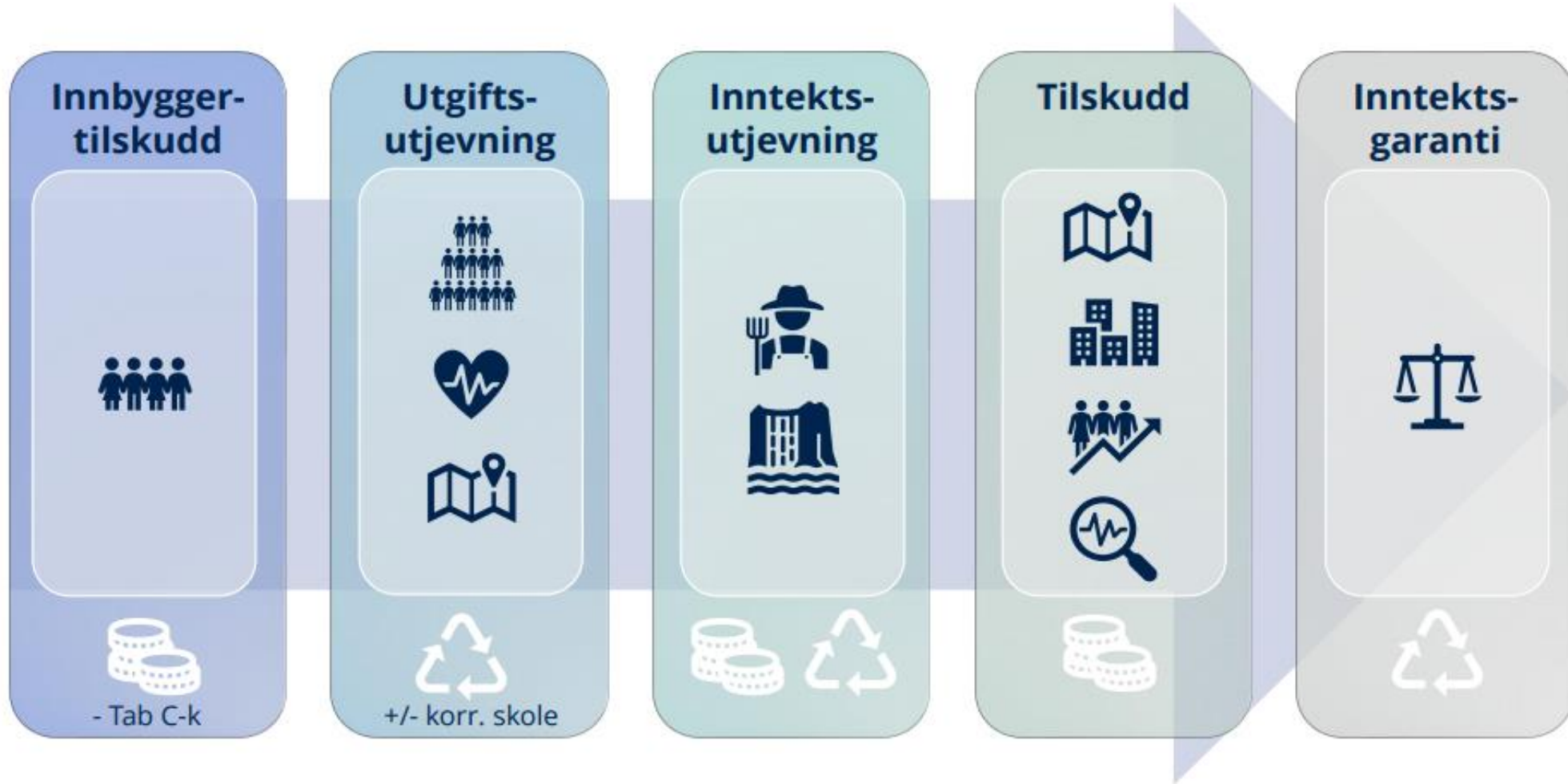

Illustrasjon: Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

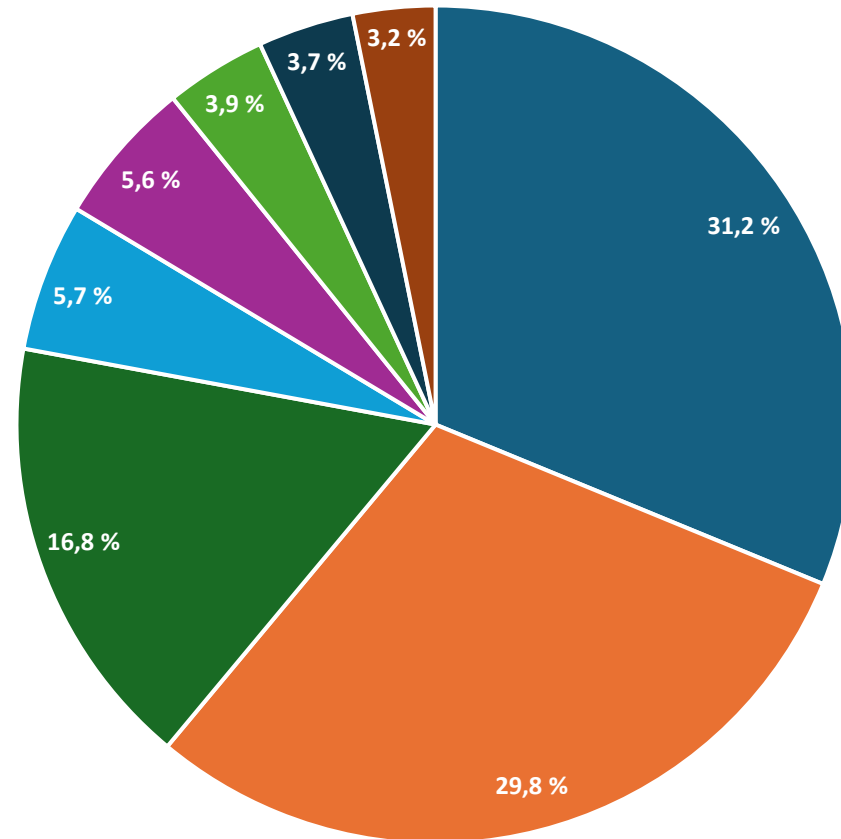
Levanger kommune
Levangken tjelte

Hvordan er rammetilskuddet satt sammen?

Kommunens inntekter 2026 (mill. kr.)

Levanger kommunes frie inntekter 2026

Budsjetterer med årlig 0,5 %
realvekst 2027 - 2029

Lønnsvekst 4,0 %
Prisvekst 2,8 %

- Skatt (786 mill.)
- Statstilskudd (144 mill.)
- Gebyr selvkost (93 mill.)

- Rammetilskudd (752 mill.)
- Integrerings-/EM-tilskudd/Rentekomp. (141 mill.)
- Eiendomsskatt (80 mill.)
- Andre inntekter (424 mill.)
- Inntektsutjevning (98 mill.)

Levanger kommune
Levangken tjelte

Andre grunnlag i budsjettarbeidet

Det politiske oppdraget

1,5 %

Netto driftsresultat av brutto driftsinntekter

0

Ingen økning i eiendomsskatten

120 %

Gjeldsgrad i forhold til brutto driftsinntekter i 2035

150

Størrelsen på disposisjonsfondet i 2028

Den store utfordringen i budsjettarbeidet

- Finne den riktige balansegangen mellom kortsiktige tiltak og gode omstillingsprosesser som tar tid
- Å legge et kommunebudsjett bærer preg av mye uforutsigbarhet og målkonflikter
- Forventningsgapet er økende
- Høy gjeldsgrad(!)
- Marginaliserte tjenester
- Flere eldre, færre yrkesaktive, økt kompleksitet i tjenestebehovet

Utgangspunktet for budsjettarbeidet har endret seg

For ett år siden:

Status i dag:

[Trønder-Avisa](#)

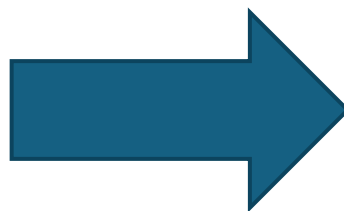
[Innherred](#)

Levanger kommune
Levangken tjelte

Dette blir lagt merke til

- Dette har vi fått til i lag!
- Vi er på god vei, men vi er på langt nær i mål
- Deltakelse i nettverk for bærekraftig kommuneøkonomi har bidratt til mer åpenhet og bedre samspill mellom politikk og administrasjon
- Vi må skynde oss langsomt – dette er helt avgjørende
- Vi skal bli mindre avhengig av strakstiltak for å få budsjettbalanse

Er det da mulig å legge fram et realistisk budsjett?

Levanger kommune
Levangken tjjelte

Overordnede budsjettpremiser

- Lønns- og prisvekst (deflator) fra 2025 til 2026 anslås til 3,5 prosent
- Lønnsvekst i samsvar med forutsetninger i statsbudsjett 4,0 prosent
- Inntektsvekst i samsvar med forslag til statsbudsjett 3,5 prosent
- Enheter er kompensert for prisvekst
- Rentenivå i samsvar med prognose i oktober -25, porteføljerente på 3,65 prosent
- Bosetting av ca. 80 flyktninger i 2025 og 80 i 2026
- Streng innkjøps- og ansettelseskontroll videreføres
- Omstillings-/innsparingskrav til enhetene fortsetter
- Budsjettrammene til enhetene er tilpasset dagens aktivitetsnivå
- Eventuelle budsjettoverskridelser vil kunne medføre reduksjon i andre tjenestetilbud

Integreringstilskudd og tilskudd enslige mindreårige

• Budsjettert inntekt	
• Enslige mindreårige	40,1 mill. kroner
• <u>Integreringstilskudd</u>	<u>97,0 mill. kroner</u>
• <u>SUM</u>	<u>137,1 mill. kroner</u>
• Anvendelse	
• Innvandrertjenesten	58,5 mill. kroner
• Grunnskole	8,8 mill. kroner
• Bergvingården	12,4 mill. kroner
• Stillinger barnevern, helsestasjon m.v.	7,7 mill. kroner
• NAV - økonomisk sosialhjelp	6,0 mill. kroner
• Barnehage	3,0 mill. kroner
• Tiltak helse/velferd	4,2 mill. kroner
• <u>Kultur</u>	<u>0,5 mill. kroner</u>
• <u>SUM</u>	<u>101,1 mill. kroner</u>

36

«Overskuddet» av
integreringstilskuddet
brukes i andre deler av
drifta

Levanger kommune
Levangken tjelte

Levanger kommune overholder lærernormen skoleåret 2025-2026 (foreløpige tall):

	24/25				25/26			
	1.-4.	5.-7.	8.-10.	Sum	1.-4.	5.-7.	8.-10.	Sum
Ekne	-0,4	1,2		0,8	0,2	0,8		1,0
Frol	-2,0	-1,7		-3,7	-1,2	1,7		0,5
Halsan	0,9	1,3		2,2	0,3	0,5		0,8
LUSK			-3,6	-3,6			0,8	0,8
Nesheim	0,5	0,1		0,6	0,8	1,2		2,0
Skogn	-0,9	0,3	-1,4	-2,0	-0,8	0,1	0,0	-0,7
Ytterøy	1,0	0,5	1,0	2,5	0,7	0,7	0,9	2,3
Åsen	-0,1	-0,1	-0,4	-0,6	0,0	0,3	0,0	0,3
Sum	-1,0	1,6	-4,4	-3,8	0,0	5,3	1,7	7,0

- Skolene drifter i dag med lave driftsbudsjett og med minimumsbemanning
- Den store forbedringen fra 24/25 til 25/26 kan forklares av to faktorer
 - Økning i budsjett ifm behandling av lovlighetskontroll av budsjett våren 25
 - En vridning av ressursbruk fra ITO til ordinær undervisning (lærernorm)
 - Denne siste faktoren har vært, og er krevende

Eiendomsskatt

- Uendret promillesats i planperioden

- Hva er handlingsrommet – dvs. full utnyttelse e-skatt?

- 2026 +12,3 mill. kroner (sats 4,0/5,4 promille)
- 2027 +16,0 mill. kroner (sats 4,0/6,4 promille)
- 2028 +18,2 mill. kroner (sats 4,0/7,0 promille)

Hva må innbyggerne betale?

- Uendret sats eiendomsskatt
- Vann/avløp/feiing (selvkost)
 - Vanngebyr økes med 1,6 %
 - Avløp økes med 1,6 %
 - Feiing økes med 0,5 %
 - MVA-sats (vann og avløp) redusert fra 25 til 15 % fra 1. juli -25, helårseffekt 2026
- Hva betyr dette for innbyggerne?
 - Uendret eiendomsskatt
 - Feiing reduseres med kr. 5,-
 - Vann/avløp 150 kubikk, økes med kr. 207,-

Hva med driftsmarginen?

- Det legges opp til en driftsmargin på 20,2 mill. kroner i 2026 (0,8 % av våre brutto driftsinntekter). Opprinnelig budsjett 2025 6,4 mill. kr (0,3 %)
- Netto driftsresultat er budsjettert til 28,9 mill. kroner (1,2 % av brutto driftsinntekter). Opprinnelig budsjett 2025 15,4 mill. kr. (0,7 %)
- Dette er ikke i tråd med den politiske bestillingen fra strateginotatet, men likevel bedre enn hva det ble lagt opp til i budsjett 2025
- Det er fortsatt mulig å nå målsettingen om 30 millioner kroner i driftsmargin i 2026 ved at man tar i bruk ubenyttede tiltak
- For kommunedirektøren har dette vært en avveining mellom ulike hensyn:
 - Til dels motstridende politiske styringssignal
 - Sikre «riktig» omstillingstakt

Er målet å styrke disposisjonsfondet innen 2028,
for så å tømme det igjen i løpet av 2 år?

Oversikt over utvikling av driftsmargin i perioden 2025 - 2029

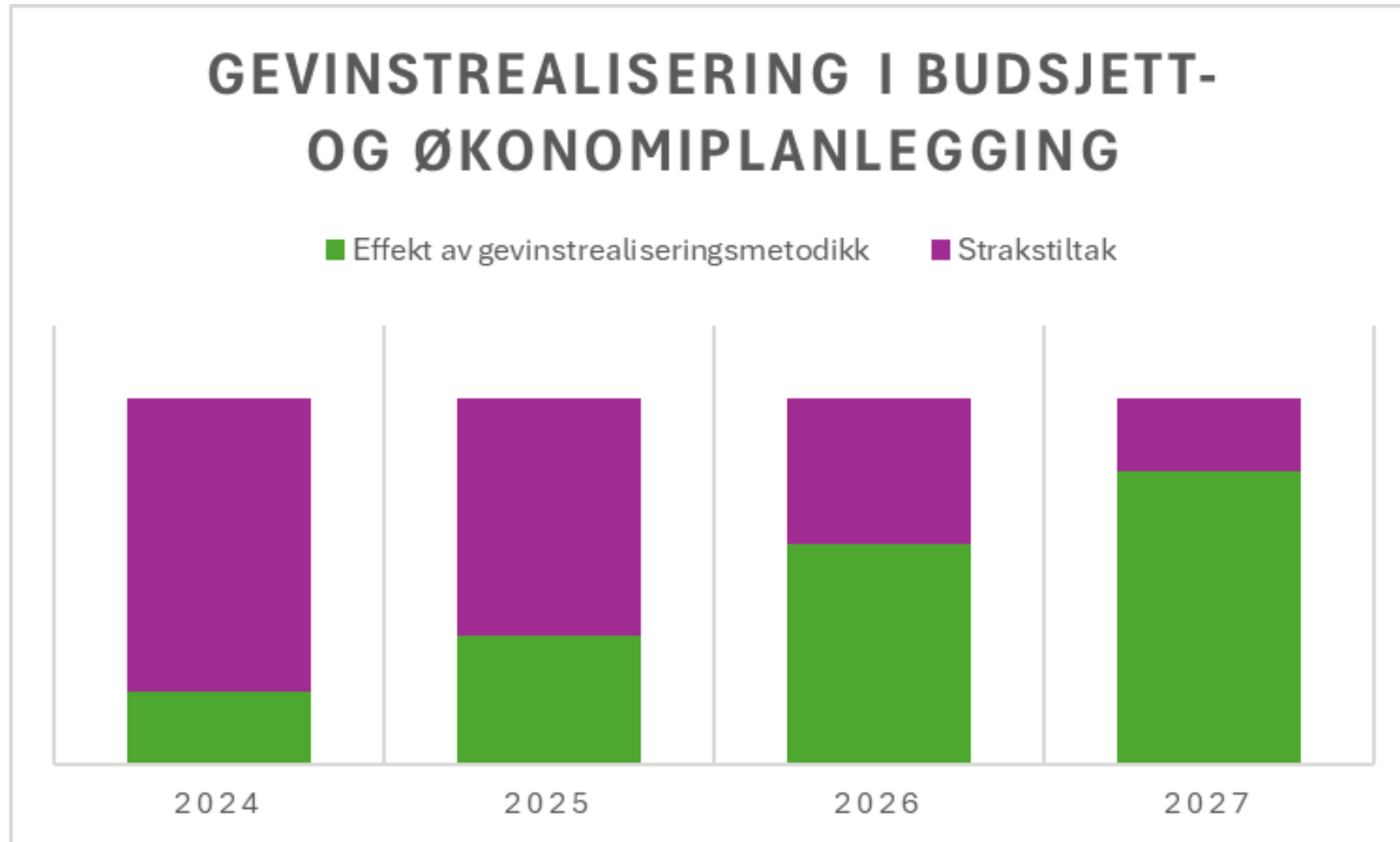
	Opprinnelig budsjett 2025	2026	2027	2028	2029
Netto driftsresultat kroner	15 419	28 909	44 276	55 609	53 642
Netto driftsresultat %	0,7 %	1,2 %	1,9 %	2,3 %	2,2 %
Avsetning til disp.fond kroner	6 452	20 211	24 972	36 305	34 338
Disposisjonsfond (akk.) % *	0,7 %	1,5 %	2,6 %	4,1 %	5,5 %

*)Avsetning til disp.fond vil sannsynligvis bli noe høyere i 2025 – påvirker årene fremover

Levanger kommune
Levangken tjielte

Mer langlys, mindre nærlys

Levanger kommune
Levangken tjelte

Kortsiktige tiltak i 2026

- Tiltak fra gjeldende økonomiplan videreføres med helårsvirkning
- Servicekontor stenger skranketjeneste en dag pr. uke
- Barnehager: Utrede redusert åpningstid til 9 t/dag og innføring påmelding til opphold i ferier
- Grunnskole: Økt bemanning SFO ikke videreført – ikke fulgt opp i forslag til statsbudsjett
- Helsestasjon, reduksjon en stilling jordmor
- Vakanser innen Enhet Helsefremming videreføres (3,7 mill. kroner)
- Etableringsperioden for flyktninger kortes ned (0,96 mill. kroner)
- Redusert aktivitet knyttet til bosetting og kvalifisering flyktninger (0,4 mill. kroner)
- Økt inntjeningskrav drift/anlegg (1 mill. kroner)
- Reduksjon i bemanning innen ulike tjenester (inkl. redusert vikarinnleie)
- Generelle kostnadsreduksjoner innen driftsbudsjetter
- Abonnement/fastpris dagtilbud eldre

Ubenyttede tiltak

Tiltak	Enhet	Beløp
Økt promillesats eiendomsskatt	Skatt/rammetilskudd	12 300 000,- (i 2026)
Reduksjon institusjonsplasser Staupstunet	Enhet hjemme- og institusjonstjenester	5 000 000,-
Si opp avtale med Museene Arven	Kultur	750 000,- (fra 2027)
Redusert innetemperatur til 19 grader	Teknisk enhet	750 000,-
Slå av gatelys (si opp abonnement)	Teknisk enhet	650 000,-
Redusert strøing rundt kommunale bygg	Teknisk enhet	300 000,-
Kutte hovedvask skoler	Teknisk enhet	300 000,-
Si opp avtale med Falstadsenteret	Kultur	250 000,- (fra 2027)
Kutte vindusvask kommunale bygg	Teknisk enhet	150 000,-
Si opp avtale med Regionalt pilgrimsenter AS	Kultur	70 000,- (fra 2027)
Avvikle kulturpris, ildsjelpris m.v.	Kultur	70 000,- (fra 2027)
Si opp avtale med Paul Okkenhaugselskapet SA	Kultur	40 000,-
Endre telledato barnehageopptak	Enhet barnehage	Må utredes
Barnehagestruktur	Enhet barnehage	Må utredes
Reduksjon i SFO-tilbud	Enhet grunnskole	Må utredes

Hva har vi funnet rom for i 2026

- Elev PC-er, overført fra investering til drift (2,4 mill. kroner)
- Lærernorm/leirskole fullfinansieres (helårseffekt 9,3 mill. kroner)
- Økt avsetning til ITO private skoler (2,3 mill. kroner)
- Ny legeplan (0,5 mill. kroner)
- Digitaliseringsfond (2 mill. kroner)
- Nytt personal- og økonomisystem for hele Innherred (1,1 mill. kroner)
- Reduserte egenandelssatser hjemmetjeneste
- Vinterdrift kommunale veger styrkes med 1,5 mill. kroner
- Rammene innen helse og velferd økes på grunn av brukervekst og inntektsbortfall (samlet netto økning på 13 mill. kroner)

Det langsiktige perspektivet

Levanger kommune
Levangken tjielte

Satsingsområder i samfunnsdelen	Mål i samfunnsdelen	Strategier i samfunnsdelen	Oppdrag, tiltak og investeringer i HØP
❑ Bærekraftige og attraktive lokalsamfunn	9 mål inkl. « <i>Vi har bærekraftig kommuneøkonomi</i> »	43 strategier	Fokus på å utvikle ⇒ kostnadskontroll ⇒ økonomistyring ⇒ helhetlig ressursforvaltning ⇒ økonomisk handleevne på lang sikt ⇒ bærekraftige tjenester ⇒ organisasjonens endringsevne mtp. stadig nye endringsbehov framover ⇒ lokalsamfunnet ⇒ samarbeid og samskaping
❑ Livskvalitet, verdighet og tilhørighet	3 mål	15 strategier	
❑ Kreative, nytenkende og verdiskapende miljøer	2 mål	5 strategier	
❑ Levanger, en samskapende kommune	1 mål	5 strategier	

⇒ Satsingsområdene henger sammen og påvirker hverandre gjensidig.

Levanger kommune
Levangken tjelte

Antall oppdrag i HØP:

98, hvorav 71 omstillings- og
endringsprosesser

Levanger kommune
Levangken tjelte

Eksempler på oppdrag i HØP

- Gjennomføre Gevinst 24/7
- Gjennomføre prosjekt "Framtidens helse i Levanger"
- Gjennomføre prosjekt "Helhetlig ressursforvaltning i Levanger kommune"
- Gjennomføre prosjekt "Psykiske helsetjenester for barn og unge"
- Iverksette ny løsning for kommunens bilhold
- Konsekvensutrede endret parkdrift, dvs. redusert drift i parkaksen, Staupshaugen og på Staup - samarbeid med frivilligheten
- Omorganisere Teknisk enhet
- Organisere merkantile tjenester
- Utrede helhetlig organisering av kommunens forebyggende ungdomsarbeid
- Videreutvikle den kommersielle kursvirksomheten i Enhet brann og redning
- Videreutvikle helhetlige helse- og velferdstjenester

Case: Slik jobber vi kunnskapsbasert

Matilda
FoodTech

Reduser matsvinnet

Etter å ha servert over 300 porsjoner pannekaker med flesk står storkjøkkenet igjen med litt flesk og fire pannekaker.

- *Matilda har gjort det mulig å redusere matsvinnet. Avdelingene med beboere legger inn bestillinger ned på enkeltromnivå. Da er det lettere for oss å finne ut hvor mye hver avdeling skal ha.*
- *Matsvinnet er redusert betydelig hos oss, og mye på avdelingene, mellom 30 og 40 %.*

Ole Jonny Rønning, avdelingsleder kjøkkentjenesten

Levanger kommune
Levangken tjielte

«Den tause omstillingen»

Levanger kommune
Levangken tjielte

Investeringer i et tiårsperspektiv

Tall i mill. kroner	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Låneopptak	149	305	256	28	126	79	100	84	62	246
Renter/avdrag	275	276	290	291	291	291	291	291	291	291
Gjeldsgrad*	150	147	150	150	142	139	133	129	124	119

*)Gjeldsgrad forutsetter låneopptak som i tabell, avdrag på nivå med 2029 ut perioden og 3% inntekts-/prisvekst årlig.

Samlet investeringsnivå 2026: 180 mill. kroner

- ❑ *Selvkost: 116, 5 mill. kroner*
 - Vann/avløp (77 mill. kroner)
 - Tomteutvikling Kjønstadmarka 4 (23 mill. kroner)
 - Bolig Jamtvegen 16 (16 mill. kroner)

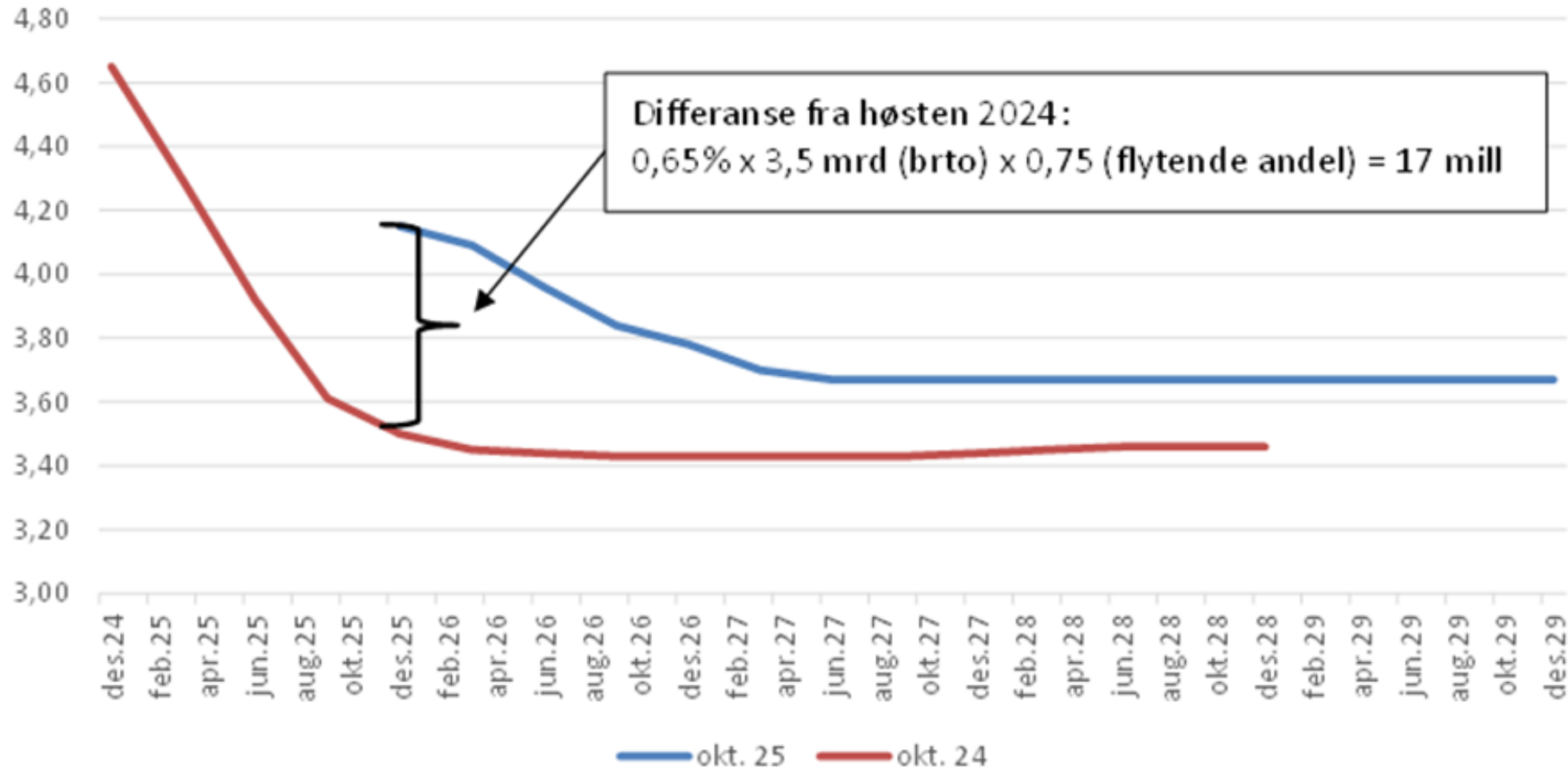
❑ *Andre: 63, 5 mill. kroner*

⇒ Laveste låneopptak på mange år - **149 mill. kroner**

Større investeringer fremover

- Staup helsehus 2026-2028
- Åsen skole 2028 – 2030
- Festiviteten 2031 - 2032

Renteprognose (forwardrenten) svinger med markedets forventninger

Hvordan har vi tenkt å følge opp budsjettet?

- Enhetsledere skal rapportere på identifiserte tiltak, både kortsiktige og langsiktige
- Ved eventuelle negative avvik fra vedtatt budsjett , skal øvrig planlagt aktivitet vurderes
 - Kan gå utover lovpålagte tjenester/bemanningsnormer, vedtatte tilskudd mm.
- Hver utlysning skal fortsatt godkjennes av ansettelsesutvalget
- Fortsatt restriksjoner i forhold til innkjøp
- Budsjett- og økonomiplanprosessen for perioden 2027 – 2030 starter i januar
- Rapportering til politikken skjer i henhold til økonomireglementet (måneds- og delårsrapporteringer)

Forventningsgapet

KS definerer "forventningsgapet" som gapet mellom det som forventes av kommuner og fylkeskommuner og det som er mulig å yte med de ressursene som er tilgjengelige.

Oppsummert

- Kommunedirektøren legger fram et budsjettforslag uten økning i promillesats for eiendomsskatt
- Ingen endring av skolestruktur (vi avventer strukturutredningen)
- Vi har tatt hensyn til prisvekst i enhetene
- Vi ivaretar lærernormen, men budsjetttrammer for ITO er utfordret
- Budsjettforslaget legges fram med en driftsmargin på 20,2 millioner kroner – dette utgjør 0,8 % av kommunens brutto driftsinntekter (mot 0,2 % i vedtatt budsjett for 2025)
- Ingen slakke – budsjettforslaget baserer seg på dagens driftsnivå
- Kjente budsjettpremisser
- Stor sannsynlighet at uforutsette endringer i tjenesteleveranser krever bruk av driftsmargin
- Investeringsbudsjettet legges fram i et 10-års perspektiv og ivaretar forventningen om en gjeldsgrad på 120% av brutto driftsinntekter i 2035

Noen velmenende råd

Ikke legg inn uspesifiserte
nedtrekk – da tar vi ut
gevinsten før vi har identifisert
tiltakene!

Vi er på rett veg, men det
koster!

(viktig å skynde seg langsomt)

Levanger kommune
Levangken tjielte

Handlings- og økonomiplan 2026 -2029

Vendinga
Foto:Tore Andreas Schjødt

Levanger kommune
Levangken tjelte